

het schavot te wreder te maken. Het tijdsverloop (Het Stokske dateert eerst van 1657) zou dit te aannemelijker maken. Men zou de iconografie van Van Oldenbarnevelt van vóór 1620 eens kunnen nagaan op dit punt.

In ieder geval: *sinds Vondel* is het stokje toch wel bij uitstek de steun voor Van Oldenbarnevelt op weg naar het schavot!

Het komt me dus voor, dat mr. Zimmerman tot tweemaal toe (want professor Evers was ongetwijfeld zijn spreektrumpet) de gedachten van zijn gehoor heeft willen richten naar de tijd vóór het proces. De reden hiervan valt waarschijnlijk te zoeken in de oppositie van 1909.

Voordat ik echter daarover iets meedeel, nog het volgende.

Naast de eerste verklaring, die ik gaf – SERA PARSIMONIA stelt Van Oldenbarnevelt op één lijn met Socrates – zie ik een tweede verklaring.

Het is, wanneer men iets over Latijnse spreuken wil weten, altijd goed om in Erasmus' Adagia te bladeren. Natuurlijk komt – ik raadpleegde een verkorte editie uit Leipzig, 1678 – SERA PARSIMONIA daarin voor. Erasmus geeft daar deze verklaring: „(Deze spreuk) vermaant om op tijd spaarzaam te zijn met onontbeerlijke zaken. Persius zegt in zijn 2de Satire (n.l. over de begerige die van de goden voorspoed verlangt en steeds maar doorgaat daarvoor dure offers te brengen): ‘totdat hij bedrogen is en beroid en onder op de bodem de duit zucht, dat er verder niets meer is’.⁹⁾

‘Na ’t opmaken van ’t bezit komt ’t verstand’. Zoals men van te late hulp zegt ’na de oorlog de hulptroepen’, zo zegt men over te late spaarzaamheid ’na ’t verbruiken van ’t bezit het gereken’.”

Tot zover Erasmus.

Wie hier de financier Van Oldenbarnevelt ziet terugkeren, moet ik teleurstellen. Erasmus zet n.l. SERA PARSIMONIA met andere spreuken van dezelfde strekking samen in een rubriek, waarboven als opschrift staat SERA POENITENTIA, te laat berouw.

Berouw ten aanzien van Van Oldenbarnevelt: wie denkt daar niet direct aan wat Vondel en, ongetwijfeld in navolging van hem, later Groen van Prinsterer „naberouw” noemde! De spreuk brengt, zo opgevat, ons toch weer terug bij Van Oldenbarnevelt's